

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY (MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM)

školní rok 2026/2027

**Základní škola a Mateřská škola Nedvědice,
okres Brno-venkov, příspěvková organizace**

Zpracovala	Mgr. Iva Sýsová, školní metodik prevence
Platnost	školní rok 2026/2027
Schvaluje	Mgr. Petr Punčochář, ředitel školy
Vyhodnocení	průběžně a souhrnně na konci školního roku

1. Základní údaje o škole

Údaj	Informace
Název školy	Základní škola a Mateřská škola Nedvědice, okres Brno-venkov, příspěvková organizace
Adresa	Nedvědice 80, 592 62
Ředitel školy	Mgr. Petr Punčochář
Zástupkyně ředitele školy	Mgr. Bc. Eva Zemanová; Mgr. Bc. Leona Vejrostová
Školní metodik prevence	Mgr. Iva Sýsová
Výchovná poradkyně	Mgr. Bc. Leona Vejrostová
Školní speciální pedagog	Mgr. Iva Sýsová

Kontaktní e-maily školy a pracovníků Centra školního poradenství (ČSP) jsou zveřejněny na webových stránkách školy a v interních kontaktech školy.

2. Charakteristika školy a východiska programu

ZŠ a MŠ Nedvědice poskytuje základní vzdělávání žákům 1. – 9. ročníku. Součástí organizace jsou také mateřská škola, školní družina a školní jídelna. Základní školu navštěvuje přibližně 200 žáků ze spádových i nespádových oblastí; vzdělávají se zde také žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci s odlišným mateřským jazykem.

Tento program se vztahuje na činnost základní školy. Mateřská škola je v dokumentu uvedena pouze jako součást oficiálního názvu právnické osoby.

Preventivní program vychází z konkrétních potřeb školy, průběžného sledování školního klimatu, poznatků třídních učitelů a Centra školního poradenství, z vyhodnocení preventivních aktivit předchozího školního roku a z aktuálních rizik spojených se školním i online prostředím.

Prevence není chápána pouze jako soubor jednorázových besed. Je součástí běžného života školy, výuky, třídnické práce, činnosti Centra školního poradenství, spolupráce s rodinami a práce s třídními kolektivy.

3. Právní a metodický rámec

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v aktuálním znění – zejména § 22b (povinnosti pedagogických pracovníků), § 29 (bezpečnost a ochrana zdraví a předcházení sociálně patologickým jevům), § 30 (školní řád) a § 164 (odpovědnost ředitele školy);
- zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, v aktuálním znění;
- vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, zejména § 7 a příloha č. 3 – standardní činnosti školního metodika prevence a dalších poradenských pracovníků školy;
- zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, v aktuálním znění;
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v aktuálním znění, v rozsahu relevantním pro ochranu dětí a oznamovací či překazovací povinnost;
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21291/2010-28 včetně aktuálních tematických příloh;
- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č. j. MSMT-21149/2016;
- Metodické doporučení MŠMT – Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – doporučené postupy pro pracovníky škol, č. j. MSMT-3262/2024-1;

- Metodické doporučení MŠMT ke spolupráci škol a školských zařízení s Policií ČR, č. j. MSMT-6167/2025-1;
- školní řád, školní program proti šikanování, krizové plány řešení rizikového chování, strategie předcházení školní neúspěšnosti a další vnitřní dokumentace školy.

4. Cílové skupiny

- žáci 1. – 9. ročníku;
- žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP), žáci ohrožení školním neúspěchem a žáci s rizikem vzniku či rozvoje rizikového chování;
- žáci s odlišným mateřským jazykem (OMJ) a žáci přicházející z odlišného kulturního prostředí;
- třídní kolektivy v období změny, adaptace nebo zvýšeného vztahového rizika;
- pedagogičtí pracovníci školy;
- zákonní zástupci žáků.

5. Hlavní oblasti primární prevence

- šikana, kyberšikana, agrese, násilí a vztahové problémy;
- záškoláctví a rizikové absence;
- užívání tabákových a nikotinových výrobků, alkoholu a dalších návykových látek;
- nelátkové závislosti, problematické užívání digitálních technologií, sociálních sítí, online her a rizikové hazardní hraní;
- rizikové chování v online prostředí – sexting, kybergrooming, hoaxy, dezinformace, podvody, nevhodné sdílení obsahu a ochrana soukromí;
- rasismus, xenofobie, diskriminace, extremismus a další projevy nesnášenlivosti;
- vandalismus, krádeže, prekriminální a kriminální chování;
- rizikové sexuální chování;
- poruchy příjmu potravy a rizikové stravovací návyky;
- sebepoškozování, psychická krize, suicidální chování a podpora duševního zdraví;
- týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte (CAN) a domácí násilí;
- rizikové chování v dopravě, při sportu a volnočasových aktivitách;
- rizikové působení sekt a manipulativních skupin.

6. Dlouhodobé cíle

- udržovat bezpečné, respektující školní prostředí;
- rozvíjet sociální, komunikační a socioemoční dovednosti žáků;
- posilovat schopnost žáků vyhledat pomoc a bezpečně reagovat na rizikovou situaci;
- předcházet šikaně, násilí, závislostnímu a jinému rizikovému chování;
- podporovat duševní zdraví, wellbeing a zdravý životní styl;
- zvyšovat digitální bezpečnost a mediální gramotnost žáků;
- včas zachycovat varovné signály u jednotlivců i třídních kolektivů;
- prohlubovat spolupráci školy, rodiny, ČŠP a externích odborných institucí;
- podporovat začlenění žáků se SVP, OMJ a žáků ohrožených sociálním či školním neúspěchem.

7. Krátkodobé cíle pro školní rok 2026/2027

Priorita	Cíl 2026/2027
Klima tříd	Průběžně sledovat klima tříd, pozorování a podle potřeby cílené dotazníkové šetření; na zjištěná rizika navázat konkrétní intervencí.
Přechod na 2. stupeň	Pokračovat v cílené adaptační podpoře 6. ročníku a včas zachytit obtíže spojené se změnou kolektivu, pedagogů a nároků.
Wellbeing a duševní zdraví	Realizovat aktivity zaměřené na bezpečné vztahy, zvládání zátěže, vyhledání pomoci a podporu duševního zdraví.
Digitální prevence	Posílit prevenci kyberšikany, sextingu, online manipulace, podvodů, nevhodného obsahu a problematického užívání sociálních sítí a her.
Návykové látky	Věkově přiměřeně pracovat s tématy nikotinu, alkoholu, energetických nápojů a dalších návykových látek.
Spolupráce pedagogů	Poskytovat pedagogům průběžnou metodickou podporu a sdílet doporučené postupy pro zachycení a řešení rizikového chování.
Rodiče	Zvýšit informovanost rodičů o možnostech pomoci, postupech školy a aktuálních rizicích.
Evidence a evaluace	Průběžně evidovat realizované preventivní aktivity a výskyt rizikového chování, využívat výsledky pro plánování dalšího období a vést příslušné údaje také v systému SEPA.

8. Organizace a odpovědnost

Role	Hlavní odpovědnost
Ředitel školy	Vytváří podmínky pro realizaci preventivního programu, odpovídá za bezpečné prostředí školy, zajišťuje součinnost pracovníků a schvaluje preventivní program.
Školní metodik prevence	Koordinuje tvorbu, realizaci a evaluaci preventivního programu včetně školního programu proti šikanování a krizových plánů; metodicky vede pedagogy, koordinuje preventivní aktivity, spoluprací s externími institucemi, podporu duševního zdraví.
Výchovná poradkyně	Spolupracuje při řešení vzdělávacích a výchovných obtíží, absencí, individuálních případů a při koordinaci podpory žáků.
Školní speciální pedagog	Podílí se na preventivním programu, depistáži, intervencích, podpoře žáků se SVP a školním neúspěchem, metodické podpoře pedagogů a práci s třídami podle své odbornosti.
Třídní učitel	Průběžně sleduje klima třídy a docházku, zachycuje varovné signály, realizuje třídnickou práci, komunikuje se zákonnými zástupci a spolupracuje s Centrem školního poradenství.

Role	Hlavní odpovědnost
Ostatní pedagogové	Začleňují prevenci do výuky, chrání bezpečí a zdraví žáků, předcházejí rizikovému chování a předávají relevantní informace třídnímu učiteli, výchovné poradkyni a školnímu metodikovi prevence.

9. Primární prevence ve výuce a třídnické práci

Prevence je průřezově začleňována do vzdělávacího obsahu a do běžné práce tříd. Konkrétní témata jsou přizpůsobena věku, aktuální situaci třídy a potřebám žáků.

- 1. stupeň: bezpečné vztahy, pravidla třídy, emoce, komunikace, osobní bezpečí, zdraví, dopravní bezpečnost, bezpečné užívání digitálních technologií, základní prevence návykových látek a schopnost požádat o pomoc;
- 2. stupeň: vztahy a šikana, kyberšikana a digitální stopa, mediální gramotnost, návykové látky a nelátkové závislosti, duševní zdraví, sebepoškozování a krizová pomoc, sexualita a bezpečné vztahy, předsudky a diskriminace, právní odpovědnost, finanční a spotřebitelská rizika;
- třídnické práce: práce s pravidly, vztahy, konflikty, klimatem, spoluprací, bezpečnou komunikací a aktuálními potřebami třídy;
- metody: komunitní kruh, diskuse, modelové situace, skupinová práce, projektová výuka, zážitkové programy, dotazníky, reflexe a individuální či skupinová intervence.

10. Plán preventivních aktivit 2026/2027

Konkrétní termíny externích programů se doplňují podle potvrzených objednávek a nabídky poskytovatelů. Při výběru programu škola posuzuje jeho odbornou kvalitu, věkovou přiměřenost a návaznost na potřeby třídy.

Období	Aktivita / zaměření	Odpovědnost
Září–říjen	Adaptační a vztahové aktivity; pravidla tříd; zvýšené sledování 1. a 6. ročníku; mapování potřeb tříd.	TU, ŠMP, VP
Průběžně	Třídnické práce s klimatem; individuální konzultace; intervence podle aktuálních potřeb.	TU, ŠMP, ŠSP, VP
1. pololetí	Programy zaměřené na prevenci šikany a kyberšikany, bezpečí na internetu a vztahy; podle potřeby spolupráce se střediskem výchovné péče, e-DUHA, ZAPS, Policií ČR či dalšími odbornými poskytovateli.	ŠMP, TU
Průběžně	Prevence návykových látek, nikotinu, energetických nápojů a nelátkových závislostí – ve výuce a cílených programech.	Pedagogové, ŠMP
Průběžně	Wellbeing, duševní zdraví, zvládání zátěže, informace o možnostech pomoci.	ŠMP, TU

Období	Aktivita / zaměření	Odpovědnost
Podle potřeby	Dotazníková šetření klimatu a vztahů ve třídách, následná práce se zjištěními.	ŠMP, TU
2. pololetí	Navazující programy podle evaluace 1. pololetí a aktuálních potřeb jednotlivých tříd.	ŠMP, TU, externí organizace
Celoročně	Spolupráce se školním parlamentem a podpora žákovské participace, odpovědnosti a bezpečného školního prostředí.	Vedení, pedagogové

Použité zkratky: TU – třídní učitel; ŠMP – školní metodik prevence; ŠSP – školní speciální pedagog; VP – výchovná poradkyně.

11. Selektivní a indikovaná prevence

Pokud se u žáka nebo skupiny žáků objeví zvýšené riziko, škola volí cílenější podporu podle charakteru obtíží.

Postup může zahrnovat individuální konzultace, práci s třídou, zvýšený pedagogický dohled, spolupráci se zákonnými zástupci, plán podpory, doporučení odborného pracoviště nebo spolupráci s PPP, SPC, střediskem výchovné péče, OSPOD, zdravotnickými službami či Policií ČR.

Akutní situace se řeší podle příslušného krizového plánu školy. Preventivní program nenahrazuje krizovou intervenci.

12. Školní program proti šikanování

- Školní program proti šikanování je součástí preventivního programu školy a navazuje na krizový plán. Jeho cílem je předcházet šikaně, včas zachytit její projevy a zajistit bezpečný a jednotný postup školy.
- Škola systematicky vytváří bezpečné a respektující klima, pracuje s pravidly tříd, podporuje otevřenou komunikaci a sleduje varovné signály v chování jednotlivců i třídních kolektivů. Pedagogové rozlišují běžný konflikt, agresi a šikanu a postupují podle závažnosti situace.
- Podezření na šikanu může oznámit žák, zákonný zástupce, zaměstnanec školy nebo jiná osoba kterémukoli pedagogickému pracovníkovi, školnímu metodikovi prevence nebo vedení školy. Každé oznámení se předává bez zbytečného odkladu školnímu metodikovi prevence a vedení školy.
- Při podezření na šikanu je prioritou okamžitá ochrana ohroženého žáka, zabránění další újmy a citlivé zjišťování skutečností. Rozhovory s jednotlivými účastníky probíhají odděleně; škola nepřipouští konfrontaci ohroženého žáka s možnými původci šikany v průběhu šetření.
- Školní metodik prevence koordinuje postup ve spolupráci s vedením školy, třídním učitelem, výchovnou poradkyní a podle potřeby se školním speciálním pedagogem. Konkrétní odpovědnosti, oznamovací postupy a kroky při akutní situaci stanoví krizový plán školy.
- Zákonní zástupci dotčených žáků jsou informováni s ohledem na bezpečí žáků, průběh šetření a zákonné povinnosti školy. Podle závažnosti škola spolupracuje se střediskem výchovné péče, pedagogicko-psychologickou poradnou, OSPOD, Policií ČR nebo dalšími odbornými institucemi.
- Po vyřešení případu škola zajišťuje následnou podporu ohroženého žáka a další práci s třídním kolektivem. Přijatá opatření průběžně vyhodnocuje a podle potřeby je upravuje.

- O zjištěních, jednáních, přijatých opatřeních a jejich vyhodnocení se vede dokumentace v nezbytném rozsahu a při respektování ochrany osobních údajů. Škola postupuje v souladu s metodickým pokynem MŠMT č. j. MSMT-21149/2016.

13. Podpora duševního zdraví a wellbeingu

- Škola vytváří prostředí, ve kterém žáci vědí, na koho se mohou obrátit a kde mohou bezpečně požádat o pomoc.
- Pedagogové jsou vedeni k včasnému zachycení výrazných změn chování, sociálního stažení, dlouhodobé nepohody, sebepoškozování, výroků o smrti či sebevraždě a dalších varovných signálů.
- ŠMP koordinuje preventivní aktivity a metodickou podporu pedagogů v oblasti duševního zdraví; akutní psychická krize se řeší podle krizového plánu a příslušné metodiky.
- Součástí prevence je podpora vztahů, pocitu sounáležitosti, zdravého režimu, bezpečného pohybu v online prostředí a dostupnosti odborné pomoci.

14. Spolupráce se zákonnými zástupci

- průběžná komunikace třídních učitelů s rodiči;
- konzultace při výskytu vzdělávacích, vztahových a adaptačních obtíží nebo obtíží v chování;
- informování o preventivních aktivitách a dostupných službách;
- podpora rodičů při řešení digitálních rizik, návykových látek, psychické nepohody a dalších aktuálních témat;
- v závažných situacích postup podle právních předpisů a krizových plánů školy; souhlas zákonného zástupce nenahrazuje zákonné povinnosti školy vůči OSPOD, PČR nebo IZS.

15. Spolupráce s externími institucemi

- Pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra;
- Střediska výchovné péče;
- OSPOD Tišnov a OSPOD podle místa bydliště dítěte;
- Policie ČR, zejména OOP Tišnov;
- zdravotnická a krizová pracoviště;
- Podané ruce, INSPIRO Tišnov, e-DUHA, ZAPS a další odborní poskytovatelé preventivních programů;
- další organizace podle aktuální potřeby školy a konkrétního případu.

16. Metodická podpora a vzdělávání pedagogů

ŠMP poskytuje pedagogům průběžné konzultace k rizikovému chování, třídnímu klimatu, preventivním postupům a návazným službám.

Na poradách a podle aktuální potřeby jsou pedagogové seznamováni s aktualizacemi krizových postupů a metodických materiálů.

Škola podporuje další vzdělávání v tématech šikany a kyberšikany, duševního zdraví, práce s třídním kolektivem, CAN, digitální bezpečnosti a dalších tématech podle zjištěných potřeb.

17. Dokumentace a evidence

- Preventivní program školy a jeho roční vyhodnocení;
- školní program proti šikanování a krizové plány řešení rizikového chování;
- evidence realizovaných preventivních aktivit a relevantních výstupů;
- písemné záznamy ŠMP, zejména z intervencí, jednání a spolupráce s externími institucemi, vedené v nezbytném rozsahu a při respektování ochrany osobních údajů.

18. Evaluace programu

Evaluace probíhá průběžně během školního roku a souhrnně na jeho konci. Sleduje se nejen počet uskutečněných akcí, ale především jejich návaznost na potřeby školy a zjištěné změny.

Při evaluaci se využívají záznamy o realizovaných aktivitách, zpětná vazba žáků, pedagogů a poskytovatelů programů, poznatky z práce s třídními kolektivy a údaje o výskytu rizikového chování a absencí. Školní metodik prevence zpracuje na konci školního roku souhrnné vyhodnocení a navrhne priority pro následující období.

19. Závěr

Preventivní program je živý dokument. V průběhu školního roku může být doplněn nebo upraven podle aktuální situace školy, výskytu rizikového chování, výsledků evaluace, změn právních předpisů a nových metodických doporučení. Za koordinaci jeho realizace a evaluace odpovídá školní metodik prevence v součinnosti s vedením školy, Centrem školního poradenství, třídními učiteli a ostatními pedagogickými pracovníky.

Příloha – orientační roční přehled prevence

Tabulka je v průběhu školního roku průběžně doplňována podle realizovaných preventivních aktivit a aktuálních potřeb jednotlivých tříd.

[illegible]